

**ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK,
ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA**

I. Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2, LBP_TA203G2), 2 kredit, gyakorlati jegy

II. Tanítási gyakorlat – mikrotanítás (NBP_TA204G3, LBP_TA204G3), 3 kredit, gyakorlati jegy

4. félév. Felelős oktató: Dr. Podlovics Éva Livia, Eszterházy Károly Egyetem, Sárospataki Comenius Campus

TANÍTÓ SZAK SZAKMAI GYAKORLATA			
<i>Tantárgy</i>	<i>Félév</i>	<i>Kredit</i>	<i>Számonkérés</i>
Pedagógia megfigyelés - Fókuszban a tanítás	4 (30 óra)	2	gyj
Tanítási gyakorlat – mikrotanítás	4 (45 óra)	3	gyj

- Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás (NBP_TA203G2) o 30 óra csoportos hospitálás: 6x5 óra (hospitálás, megbeszélés).
Keddi napokon
- Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás (LBP_TA203G2) o 2 nap hospitálás (tanítási órák, napközis, illetve szabadidős foglalkozások látogatása. Pénteki napokon.
- Tanítási gyakorlat –mikrotanítás (NBP_TA204G3) o 45 óra csoportos tanítási gyakorlat: 9x5 óra (előkészítő óra + tanítási óra + megbeszélés).
Keddi napokon.
- Tanítási gyakorlat –mikrotanítás (LBP_TA204G3) – gyakorlóiskola beosztása alapján

(1.) Tantárgy neve: Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás NBP_TA203G2	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : ..... (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: gyak. és óraszám: 30 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők² (ha vannak): megfigyelés	
A számonkérés módja: gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok³ (ha vannak): hospitálási napló, óravázlat, beszámoló	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<p>A tantárgy célja:</p> <p>A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és a gyakorlati megfigyeléseik komplexitásának és összefüggésének szemlélésére, értelmezésére. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óratervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. Szerezzenek jártasságot mindazon tevékenységek felismerésében, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, a teljes tanítói tevékenységet átfogó feladatrendszer megvalósítására teszik a későbbiekben alkalmassá. A gyakorlati képzés során váljanak képessé a tantervek, programok, tankönyvek, taneszközök, módszerek vonatkozásában korszerű szakmailag is hozzáértő, értékelő-elemző szemléletmódra.</p> <p>A tantárgy tartalma:</p> <p>A hallgató gyakorlatvezető vagy egyetemi oktató irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 2 órában előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára közismereti és készségtárgyak tanórait figyeli elsősorban</p>

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

általános pedagógiai, pszichológiai és – lehetőség szerint - szak módszertani szempontból. A következő tématerületek köré csoportosítható a kurzus:

1. A tanulói személyiség fejlesztése.
2. Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése.
3. A pedagógiai folyamat terve.
4. A szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése.
5. Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztése.
6. A tanulási folyamat szervezése, irányítása.
7. A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.
8. Szakmai együttműködés és kommunikáció, szakmai fejlődésben elkötelezettség, önművelés

Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák:

a, a tanuló meg **tudja** nevezni a tanítási folyamat mozzanatait (**tudása:** megismeri az óra felépítését, a pedagógus nevelési és oktatási koncepciójának főbb jellemzőit, didaktikai tudatosságát.);

b) **jártasságot** szerez a tanítási órán alkalmazható módszerek értékelésében (**képességei:** képes lesz az óra didaktikai megfigyelésére, elemzésére);

c) **ismeri** a tanórán kívüli tevékenységek formáit, kialakul benne a tanítás iránt a pozitív beállítódás.

d) autonómiája és felelőssége: önállóan képes lesz megtervezni a tanítási órákat

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

- a látott tanóra/foglalkozás összevetése a tanult didaktikai szempontokkal: az óra célja és tartalma, az óra felépítése és szervezése, az órán alkalmazott módszerek, a tanulók munkája és magatartása, a nevelő munkája, egyénisége, magatartása, az óra eredményessége, a motiváció módjai, tanulásirányítási formák.

A kurzus teljesítésének a feltételei

1. Aktív részvétel az iskolai gyakorlaton
2. 12 jegyzőkönyv írása

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

1. NAT 2012
2. Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára (51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet
3. Hunyady Györgyné-M. Nádas Mária: Pedagógiai tervezés. Comenius Bt., Pécs, 2000. 65-140. p. ISBN: 2050000006586
4. Falus Iván: Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp. 2007. ISBN: 9789631952964

Ajánlott irodalom:

Kagan: Kooperatív tanulás. Önkonet Kft. Bp. 2001. ISBN: 9789638662354

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Podlovics Éva Lívia, PhD**

A kurzus teljesítésének feltételei:

1. Általános szabályok:

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető ellenőrzi.
- Megfigyeléseiben, megfigyeléseinek rögzítésében segítséget ad az alábbi megfigyelési jegyzőkönyv minta.
- Feljegyzéseit minden óra után írassa alá az órát tartó pedagógussal, ezzel igazolva jelenlétét.
- Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktató vezetésével kerül sor egy alkalommal.
- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.
- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.
- A megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.

Tantárgyleírás

(1.) Tantárgy neve: Tanítási gyakorlat-mikrotanítás NBP_TA204G3	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : (kredit%)	
A tanóra ⁴ típusa: előadás és óraszám: 45 az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵ (ha vannak): megfigyelés, elemzés	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶): gyakorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷ (ha vannak): évközi mikrotanítások, önreflexió	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Cél: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és tantárgy-pedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, készítse fel a hallgatókat a magyar és matematika tárgyak tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában.

Tartalom:

- A hallgató a gyakorlat során a gyakorló iskolában hospitál és mikrotanítást végez (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szaktárgypedagógia/szaktárgypedagógia kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében).
- A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 3 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt.
- A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során mikrotanítást végez a csoport előtt.
- A tanítási óra után önreflexiót ír 1-2 oldal terjedelemben.
- A hallgatói önreflexiót, valamint 1 matematika, illetve 1 magyar nyelv és irodalom

⁴ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

órávázlatot feltölti a szorgalmi időszak utolsó hetében az EKE e-portfólió felületére.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Falus Iván (szerk.) (2003): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt. Budapest

Dr. Iker János-Szerencsi Sándor-Dr.Vörös György-Ács Pál (1991): *A matematika tanítása I.* Tankönyvkiadó Vállalat, Budapest

Szerencsi Sándor-Papp Olga (1995): *A matematika tanítása II.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest

Nagy J. József (1991): *Anyanyelvi tantárgy-pedagógia*. Tankönyvkiadó, Budapest

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

A tantárgy célja: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és tantárgy-pedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, készítse fel a hallgatókat a magyar és matematika tárgyak tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában.

A tantárgy tartalma:

- A hallgató a gyakorlat során a gyakorló iskolában hospitál és mikrotanítást végez (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szaktudományi kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében).
- A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 3 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt.
- A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során mikrotanítást végez a csoport előtt.
- A tanítási óra után önreflexiót ír 1-2 oldal terjedelemben.
- A hallgatói önreflexiót, valamint 1 matematika, illetve 1 magyar nyelv és irodalom órávázlatot feltölti a szorgalmi időszak utolsó hetében az EKE e-portfólió felületére.

Kialakítandó kompetenciák:

a) tudása

- Ismeri a 6-12 éves gyermek személyiségének fejlődési sajátosságait, illetve a személyiség fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a matematika, anyanyelvi nevelés kulskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szaktudományi alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Tisztában van a minőségi és mennyiségi értékelés funkcióival és módszereivel.

- Ismeri a tanulási, nevelési környezet szerepét, tisztában van az inkluzív nevelés lehetőségeivel és módszereivel az első hat iskolaévben.
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására.

b) képessége

- nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására a matematikai és anyanyelvi nevelés területén, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Támogató tanulási környezetet biztosít.

c) attitűdje

- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését. Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák megismerésére és alkalmazására.
- Igénye van a szakmai együttműködésre a gyerekek nevelésében, gondozásában; a team-munkához szükséges kooperációra.

d) autonómiája

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak): Podlovics Éva Lívია, PhD, egyetemi adjunktus

A tantárgy elvégzésének általános szabályai:

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenléte a felelős gyakorlatvezető ellenőrzi.
- A mikrotanításról a hallgató az óra után önreflexiót ír 1-2 oldal terjedelemben. (Szempontokat ld összefoglalva később, A tanóra megfigyelés szempontjai alatt).
- A hallgatói önreflexiót, valamint 1 matematika, illetve 1 magyar nyelv és irodalom óravázlatot elküldi a gyakorlatvezető szaktanárnak a szorgalmi időszak utolsó hetében.
- Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktató vezetésével kerül sor egy alkalommal.
- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.
- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.

- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.

Szemponatok a tanóra önmegfigyeléséhez, reflexiójához:

A tanóra megfigyelés szempontjai a **Tanító – Tanítja – a Tanulót** folyamat mentén értelmezhetők, s a tanóra tartalmán, az alkalmazott módszereken kívül (= szakmai **tanítási** tevékenység), **tanító** személyiségét, s a **tanuló**kra kifejtett hatásokat foglalja magában.

Javasolt szempontok a reflexió készítéséhez:

- 1, **Az óra tartalma és feladata:** az óra anyaga és helye a tanítás-tanulás folyamatában; a feladatok megfelelősége (mennyiség, minőség, elrendezés) a tantervi követelmények tükrében; a feladatok megfelelése a kitűzött oktatási-nevelési feladat tükrében.
- 2, **Az órán alkalmazott módszerek, eszközök és munkaformák:** a módszerek és feladatok megfelelése a tanulók fejlettségi szintjének; az alkalmazott munkaeszközök megfelelő használata; a frontális/csoportos/egyéni munka hatékonyságot, differenciálást segítő alkalmazásának kérdése
- 3, **A tanító munkája és személyisége:** a tervező munka milyensége (önálló, átgondolt, színvonalas, szakszerű); a tanító beszéde (pl., intenzitás, ritmus, szókincs, kérdés-kultúra); a tanító óravezetésének (határozott, hangulatos, érdekes, irányító, segítő, felügyelő), visszacsatolásainak (differenciáltak, előremutatóak, informatívak), szervező munkájának (időbeosztás) milyensége. Ezen kívül magatartásának (közvetlen, türelmes, játékos, változatos) és felkészültségének jellemzői.
- 4, **A tanulók tevékenysége és tanulása:** a tanóra hatására a tanulóban megjelent-e az érdeklődés, az aktivitás, az önálló tevékenységre, véleményalkotásra való készség; s a tanulását elősegítő hatásként az új tapasztalatszerzés, a képességek fejlesztése, s az érzelmi, akarati és magatartásbeli tulajdonságok pozitív irányú változása.
- 5, **Összefoglaló értékelés:** a tanítási óra hatása a tanuló személyiségfejlődésére, tapasztalatok, javaslatok.

(Pontszám: óratervezet – 5 pont; tanítási óra minősége – 10 pont; elemzés – 5 pont).